

Představení dosavadních výsledků projektu:

Vorstellung der bisherigen Ergebnisse des Projektes:

Ovocná krajina pro
klimatickou změnu
a biodiverzitu

Obstlandschaften
für Klimaschutz und
Biodiversität

- Ing. Martin Lípa - ČSOP
- ec.meluzina@volny.cz, 777086620, www.stareodrudy.cz/

Interreg

Kofinanciert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Ovocná krajina pro klimatickou změnu a biodiverzitu Obstlandschaften für Klimaschutz und Biodiversität

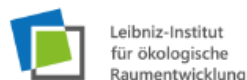
Hlavní cíl projektu / Hauptziel des Projektes

Cílem projektu je zachovat staré odrůdy ovocných stromů, zlepšit stav alejí i sadů a posílit biologickou rozmanitost zemědělské krajiny. Veřejnost bude informována o výsadbě a údržbě sadů se starými odrůdami ovocných stromů. Toho má být dosaženo propojením příslušných zúčastněných stran a přeshraničním přenosem znalostí.

Das Projekt zielt darauf ab alte Obstbaumsorten zu erhalten und die Biodiversität der Agrarlandschaft zu stärken. Die Öffentlichkeit wird über die Anpflanzung und Pflege von Streuobstbeständen mit alten Obstbaumsorten aufgeklärt. Dies soll durch Vernetzung der relevanten Akteure und grenzüberschreitenden Wissenstransfer erreicht werden.

Leadpartner:

IÖR Leibniz-Institut für ökologische
Raumentwicklung e.V. Dresden

Projektpartner:

Český svaz ochránců přírody
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Landschaftspflegeverband Sächsische Schweiz-Osterzgebirge e.V.

Termín realizace / Realisierungszeitraum: 1. 1. 2025 – 31. 12. 2027

Celkové náklady projektu / Gesamtkosten des Projektes: 1.157.687,35 Euro

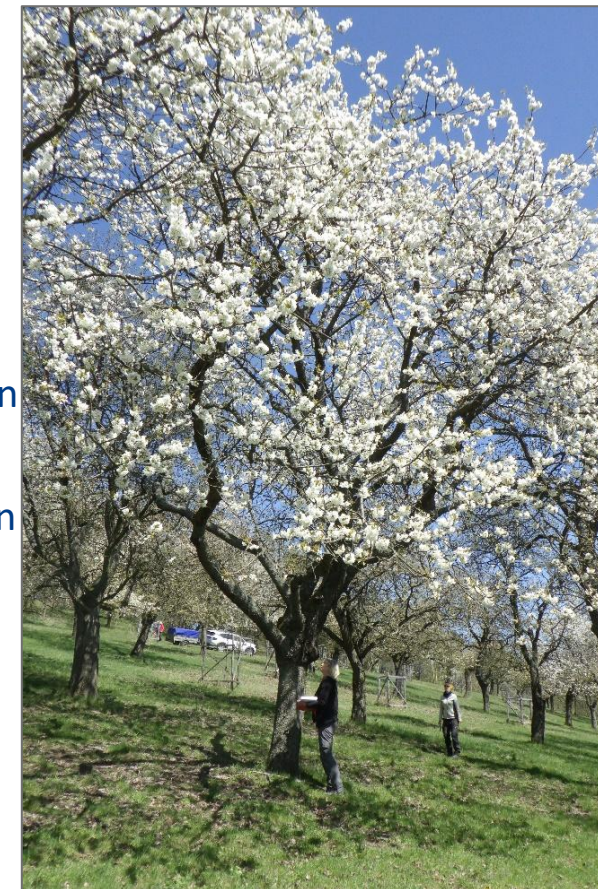

Mehr Informationen über das Programm finden Sie auf unserer Website!
Více informací o programu najdete na našich webových stránkách!

Podzim 2025-2026 - ČSOP/ Herbst 2025-2026

- Praktické semináře pro veřejnost
 - výsadba stromů
 - řez stromů
 - zpracování ovoce
 - exkurse za biodiverzitou
 - Sběr informací o ekosystémových službách
 - Intenzivně 20.-25.4.
 - Mapování a popis odrůd třešní a meruněk
 - Samostatně 10.6.-20.7.
 - Společný seminář 14.-17.7.
 - Mapování a popis odrůd hrušní
 - Samostatně 25.7.-30.10.
 - Společný seminář 17.-20.8.
 - Modelová péče o aleje a sady
- Praktische Seminare für Öffentlichkeit
 - Pflanzungen
 - Baumschnitt
 - Obstverarbeitung
 - Exkursionen zur Biodiversität
 - Erfassung von Informationen über Ökosystemleistungen
 - Intensiv 20.-25.04.
 - Kartierung von alten Sorten von Kirschen und Aprikosen
 - Separat 10.06.-20.07.
 - Gemeinsames Seminar 14.-17.07.
 - Kartierung und Beschreibung von Birnensorten
 - Separat 25.07.-30.10.
 - Gemeinsames Seminar 17.-20.08.
 - Beispielhafte Pflege von Alleen und Obstgärten

Výsadba stromů / Baumpflanzungen

Smluvní partner – obec Tisá

- výsadba obecního sadu
- vzorové zabezpečení
- široká účast občanů
- spolupráce s Bad Gottleuba
- pokračování 24.10. 2026

Vertragspartner – Gemeinde Tisá

- Pflanzung einer
Gemeindeobstwiese
- Vorbildliche Sicherung
- Breite Bürgerbeteiligung
- Zusammenarbeit
mit Bad Gottleuba
- Fortsetzung 24.10. 2026

Semináře k řezu stromů/ **Seminare zum Obstbaumschnitt**

Smluvní partner – EC Meluzína

- genofondová plocha Dalovice
- stromy 1-20 let +4 instruktoři
- bohatá výměna zkušeností
- 1.akce s více účastníky za
Saska než z Čech
- pokračování jaro 2027

Vertragspartner – EC Meluzína

- Sortenwiese Dalovice
- Bäume 1-20 Jahre +4 Lektoren
- Intensiver
Erfahrungsaustausch
- 1.Veranstaltung mit mehr
Teilnehmer aus Sachsen als
aus Tschechien
- Fortführung Frühjahr 2027

Zpracování ovoce/ Obstverarbeitung

Smluvní partner – MVP Zubrnice

- historická sušárna ovoce
- výklad spojen s praktickou činností
- plody z projektových sadů
- spolupráce s dalšími spolky
- pokračování 10.10.2026

Vertragspartner– Freilichtmuseum Zubrnice

- Historisches Dürnhaus
- Theorie mit Praxis verknüpft
- Früchte aus dem Projektobstwiesen
- Zusammenarbeit mit weiteren Vereinen
- Fortsetzung am 10.10.2026

Exkurse za biodiverzitou/ Exkursion zur Biodiversität

Smluvní partner – MVP Zubrnice

- genofondové plochy v muzeu
- 2026 zaměřen na rostliny
- další specialisté upozornili na vazby mezi rostlinami a živočichy
- spolupráce s IÖR a UJEP
- pokračování červen 2027

Vertragspartner– Freilichtmuseum Zubrnice

- Sortenwiesen im Museum
- 2026 Ausrichtung auf Pflanzen
- Weitere Experten haben auf die Beziehungen zwischen Pflanzen und Lebewesen hingewiesen
- Zusammenarbeit mit IÖR und UJEP
- Fortsetzung in Juni 2027

Výzkum ekosystémových služeb/ Erforschung von Ökosystemleistungen

Všichni smluvní partneři

- zrcadlové plochy v Sasku
- duben 2026
 - popis struktury porostů
 - popis stanoviště
- spolupráce s IÖR
- pokračování 2027

Alle Vertragspartner

- Spiegelflächen in Sachsen
- April 2026
 - Beschreibung der Struktur von Bewuchs
 - Standortbeschreibung
- Zusammenarbeit mit IÖR
- Fortsetzung 2027

Modelová péče o aleje a sady/ Beispielhafte Pflege von Alleen und Streuobstwiesen

Všichni smluvní partneři

- <https://www.stareodrudy.cz/GenofondPR/Genplochyseznam>
- důležité pro:
 - výzkum ekosystémových služeb
 - diseminaci výsledků
 - sběr podkladů pro strategii
- zahrnuje péči dle Standardů AOPK
- pokračování 2027

Alle Vertragspartner

- <https://www.stareodrudy.cz/GenofondPR/Genplochyseznam>
- Wichtig für :
 - Forschung zu Ökosystemleistungen
 - Verbreitung von Ergebnissen
 - Erfassung von Grundlagen für die Strategie
- Umfasst auch die Pflege nach den Standards der Agentur f. Naturschutz AOPK
- Fortsetzung 2027

Třešně a meruňky/ Kirschen u. Aprikosen

Smluvní partner – EC Meluzína

- navazuje na stejnou činnost 2025
 - Dr. Anette Braun-Lüllemann
- červen - červenec 2026
 - mapování a určování odrůd
 - dokumentace vybraných
- spolupráce s místními spolky
- pokračování 2027

Vertragspartner – EC Meluzína

- Knüpft an die gleiche Tätigkeit von 2025 an
 - Dr. Anette Braun-Lüllemann
- Juni – Juli 2026
 - Kartierung und Bestimmung von Sorten
 - Dokumentation der Ausgewählten
- Zusammenarbeit mit lokalen Vereinen
- Fortsetzung in 2027

Třešně a meruňky/ Kirschen u. Aprikosen

Celková situace

- věnuje se tomu málo lidí
- třešně a meruňky jsou významné
 - silná motivace k pěstování
 - hodnotné pro biodiverzitu
- stále lze nalézt zajímavé odrůdy

Gesamtlage

- Nur wenige Leute befassen sich mit diesem Thema
- Kirschen und Aprikosen sind von großer Bedeutung
 - Starke Motivation zum Anbau
 - Wertvoll für die Biodiversität
- Es können immer noch interessante Sorten gefunden werden

Třešně a meruňky/ Kirschen u. Aprikosen

Zajímavé nálezy

- strom starý 130 let – zcela vitální
- připomíná odrůdu Ananasová
 - nesouhlasí sladké jádro
 - kandidát na genetickou analýzu
- pracujeme na záchranném přenosu
- ukázka stylu fotodokumentace

Interessante Funde

- Ein Baum 130 Jahre alt – ganz vital
- Erinnert an die Sorte Ananas
 - Süßer Stein stimmt aber nicht
 - Kandidat auf die Genetische Analyse
- Wir arbeiten an Rettungsübertragung
- Beispiel v. Fotodokumentationsstil

Třešně a meruňky/ Kirschen u. Aprikosen

Zajímavé nálezy

- geneticky unikátní odrůda
- zrání – 3.-4. třešňový týden
 - jemná pikantní chuť
 - silně barví
- vhodná na šťávy a jiné zpracování
- již proveden záchranný přenos

Interessante Funde

- Genetisch einzigartige Sorte
- Reifezeit – 3.-4. Kirschwoche
 - Leichter pikanter Geschmack
 - Stark färbend
- Geeignet für Säfte und andere Verarbeitung
- Rettungsübertragung bereits erfolgt

Hrušně / Birnen

Smluvní partner – EC Meluzína

- poprvé v 2026
- červenec – říjen 2026
 - vlastní práce ČSOP
 - společný 4denní seminář
- větší nasazení genetických analýz
- pokračování 2027

Vertragspartner – EC Meluzína

- Erstmals in 2026
- Juli – Oktober 2026
 - Eigenleistungen ČSOP
 - Gemeinsamer 4tägiges Seminar
- Größerer Einsatz genetischer Analysen
- Fortsetzung in 2027

Hrušně/ Birnen

Celková situace

- větší okruh odborníků
- mnohem větší okruh odrůd
 - jsou velmi dlouhověké
 - měly široké využití
- kvalitní popisy cca 120-200 odrůd
- stále existuje odhadem 1000-2000

Gesamtlage

- Größerer Kreis von Experten
- Viel größerer Kreis von Sorten
 - Sehr langlebig
 - Sehr breite Nutzungsmöglichkeiten
- Gute Beschreibungen von ca. 120-200 Sorten
- Es gibt immer noch geschätzt 1000-2000 Sorten

Hrušně / Birnen

Genetické analýzy

- cca 60 vzorků
- analýza dat: Jan Bade
- velký posun
 - objasnění některých duplicit
 - potvrzení jedinečnosti mnoha
- stále probíhá morfologické ověřování

Genetische Analysen

- Ca. 60 Proben
- Datenanalyse: Jan Bade
- Großer Fortschritt
 - Aufklärung einiger Dopplungen
 - Bestätigung der Einzigartigkeit von vielen Sorten
- Es läuft weiter die morphologische Prüfung

Hrušně/ Birnen

Nové výzvy

- geneticky unikátní odrůda
- doložena z projektového území
 - z jiných částí České republiky
 - minimálně ze Saska
- nedaří se ztotožnit s popisem
- je mnoho dalších - co s tím???

Neue Herausforderungen

- Genetisch einzigartige Sorte
- Nachgewiesen aus dem Projektgebiet
 - Aus anderen Teilen Tschechiens
 - Aus Sachsen minimal
- Es gelingt keine Übereinstimmung mit Beschreibungen
- Es gibt viele weiteren – was damit???

Hrušně/ Birnen

Databáze popisů

- genetický profil
- fotodokumentace
 - důležité detaily plodů
 - proměnlivost znaků
 - optimálně i znaky mimo plod
- jednotná struktura popisu
- reference na zdroj popisu
- je to úkol pro mnoho lidí a let

Databank von Beschreibungen

- Genetischer Profil
- Fotodokumentation
 - Wichtige Fruchtetails
 - Merkmale differenziert
 - auch Merkmale neben der Frucht
- Einheitliche Struktur der Beschreibung
- Referenzen auf die Quelle der Beschreibung
- Es ist eine Aufgabe für viele Menschen und Jahre

Hrušně/ Birnen

Databáze popisů

- základ – národní pracovní skupina
 - rozhodnutí o zařazení
 - zpracování a doplňování popisů
- mezinárodní sdílení
- jednoduché výběrové nástroje
- význam - zásadní u všech druhů
 - sdílení poznání s příští generací

Datenbank von Beschreibungen

- Basis – tschechische Arbeitsgruppe
 - Entscheidung über die Aufnahme
 - Erstellung und Ergänzung von Beschreibung
- Internationale Teilung
- Einfache Auswahlinstrumente
- Bedeutung
 - Teilen der Erkenntnisse mit der nächsten Generation
 - Bei allen Arten von Bedeutung

Shrnutí / Zusammenfassung

- Projekt mění vztah ovocným výsadbám:
 - větší ocenění přínosů
 - poznání nezbytnosti péče
- Projekt přináší nové poznatky a dovednosti
 - prvotní data o ekosystémových službách
 - vlastnosti dosud nepopsaných odrůd
 - nasazení analýzy SSR markerů
 - společná práce českých a saských odborníků
- Hlavní úskalí dokončení projektu:
 - zvládnout kvalitní publikaci dat
 - promítnout zkušenosti do strategie
- Poděkování:
 - smluvní partneři – poskytnutí alejí a sadů
 - dobrovolníci – pomoc s realizací
 - široká veřejnost – cenné informace
- Das Projekt ändert die Beziehung zu Obstpflanzungen
 - Größere Wertschätzung von Nutzen
 - Erkennen der Notwendigkeit von Pflege
- Projekt bringt neue Erkenntnisse und Fertigkeiten
 - Erste Daten zu Ökosystemleistungen
 - Eigenschaften von bisher nicht beschriebenen Sorten
 - Einsatz der SSR-Markeranalyse
 - Gemeinsame Arbeit tschechischer und sächsischer Experten
- Hauptgefahren der Fertigstellung des Projektes:
 - Gutwertige Publikation von Daten meistern
 - Die Erfahrungen in der Strategie projizieren
- Danksagung
 - Vertragspartner – Bereitstellung von Alleen und Streuobstwiesen
 - Freiwilligen – Unterstützung mit der Umsetzung
 - Breite Öffentlichkeit – wertvolle Informationen

Děkuji za pozornost / Vielen Dank für die Aufmerksamkeit

- Ing. Martin Lípa ČSOP
ec.meluzina@volny.cz
- +420777086620
www.stareodrudy.cz/

